

Co měla Kongu přinést dekolonizace?

Vzdělávací cíl: Žáci skrze srovnání dvou proslovů popisují a pojmenovávají dva odlišné postoje k dekolonizaci Konga. Proslovy belgického krále a konžského premiéra představují vhléd do procesu dekolonizace. Práce s nimi rozvíjí schopnost žáků pracovat s žánrem politického projevu a porozumění odlišným dobovým perspektivám.

Klíčová slova: dekolonizace, kolonialismus, propaganda, dobové perspektivy, porovnáváme prameny

Práce s jednotlivými slidy:

Poznámky:

1 PROHLÍŽENÍ FOTOGRAFIE (2 min.)

Prohlížení fotografie s pomocí lupy.

Fotografie z 22. července 1960 zobrazuje občana Konga odstraňujícího portrét belgického krále Baudouina na letišti N'Djili v tehdejší Leopoldville (od roku 1966 nese město název Kinshasa). Král Baudouin vládl Belgii mezi lety 1953–1993.

2 FORMULOVÁNÍ HYPOTÉZY (3 min.)

Formulování hypotézy ohledně situace, kterou fotografie zachycuje, do textového pole.

Žáci by měli fotografií popsat a uvědomit si, že tématem cvičení je změna politického režimu.

3 ČETBA TEXTU A PROHLÍŽENÍ DOPLŇKOVÉ GALERIE (6 min.)

Četba přepisu proslovu Baudouina Belgického a prohlížení pramenů v doplňkové galerii.

Proslov byl pronesen 30. června 1960 během ceremoniálu předání moci Kongu. Král byl prvním řečníkem dne. Projev vyzdvihoval zásluhy belgické koloniální vlády v Kongu. Oba projevy byly přenášeny rozhlasem v Kongu i v Belgii. V doplňkové galerii jsou vybrány fotografie ilustrující Baudouinovu perspektivu a současná mapa Konga. Žáci mohou ztotožnit portrét v doplňkové galerii s portrétem v prvním kroku cvičení.

4 ČETBA TEXTU A PROHLÍŽENÍ DOPLŇKOVÉ GALERIE II (5 min.)

Četba přepisu proslovu Patrice Lumumby a prohlížení pramenů v doplňkové galerii.

Patrice Lumumba byl zvolen jako první premiér nezávislé Republiky Kongo (tehdejší oficiální název státu). Lumumba neměl původně vystoupit v harmonogramu ceremoniálu předání vlády, kterého se zúčastnil i král Baudouin. Po vyslechnutí králova proslovu požádal předsedajícího ceremoniálu Josepha Kasongu o slovo. Jeho projev sklidil celosvětovou pozornost, v řadě západních médií byl kritizován jako příliš kritický ke kolonialismu a Belgii. Naopak v Kongu byl přijat s nadšením. V den ceremoniálu Lumumba pronesl ještě jeden smířlivější projev s cílem zabránit diplomatické roztržce mezi oběma státy. Tištěná verze projevu se později šířila mezi obyvateli Konga a dodnes je projev součástí kulturní paměti v zemi. V doplňkové galerii jsou vybrány fotografie ilustrující Lumumbovu perspektivu a současná mapa Konga.

5 OZNAČOVÁNÍ KLÍČOVÝCH PASÁŽÍ (5 min.)

Žáci analyzují oba proslovy a označují pasáže, které umožňují identifikovat rozdíly mezi nimi.

Mezi předvybranými pasážemi nejsou žádné zcela nesprávné. Žáci vybírají tři nejdůležitější pasáže pro vyznění konkrétního projevu. Důležitými motivy jsou hodnocení období koloniální nadvlády a představy o budoucnosti nezávislého Konga, kterou oba proslovy obsahují.

6 POROVNÁNÍ TEXTŮ (5 min.)

Žáci odpovídají na otázky do textových polí: ? V čem se projevy od sebe liší?

? Co si o projevech mohl myslet muž sundávající fotografii?

Žáci v první otázce identifikují odlišné perspektivy obou politiků. Zatímco Baudouin stojí za koloniálními praktikami a vyjmenovává konkrétní přínosy belgické nadvlády v Kongu, Lumumba mluví o utrpení ve stejném období. Baudouinův projev obsahuje častý stereotyp, že „bez evropské pomoci si v Africe nedokáží sami vládnout“. Lumumba své spoluobčany oceňuje za jejich boj za nezávislost, připomíná utrpení z dob kolonizace a představuje vizi konžské společnosti založené na spravedlnosti a lidských právech.

U druhé otázky si mohou žáci spojit sundávání portréту Baudouina se ztotožněním se s Lumumbovým projevem. V takovém případě se muž mohl cítit uražen, rozezlen či ponížen ignorováním koloniálního násilí v proslovu belgického krále. Žáci mohou také otázku problematizovat poukazem na to, že neznáme příběh muže na fotografii a historii jeho rodiny v době před dekolonizací. Můžeme se také ptát, jaké mohl mít tento muž představy o budoucnosti v souvislosti s oběma projevy.

Další možnosti zapojení do výuky:

Cvičení lze využít jak k tematizaci kolonialismu, tak k výuce o postkoloniálním období. V rámci HistoryLabu lze navázat cvičením [Co přinesla nová univerzita?](#), které se zabývá vztahem Československa k tzv. třetímu světu.